
PASIEKIMŲ VERTINIMAS, STANDARTIZUOTI TESTAI IR KITI PRADINIO UGDYMO KLAUSIMAI

EGIDIJA NAUSĖDIENĖ,
ŠMM, IKIMOKYKLINIO IR PRADINIO UGDYMO SKYRIUS

2014 09 29/30

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

DARBO GRUPĖSE TIKSLAI:

- **Dalykiškai aptarti aktualius klausimus.**
- **Pasidalinti patirtimis.**
- **Išryškinti pradinio ugdymo tobulintinas vietas nacionaliniu mastu, savivaldybėse ir kartu ieškoti geriausių sprendimų.**

AKTUALIAUSI KLAUSIMAI PRADINIAME UGDYME

- Mokinių pasiekimų vertinimas mokykloje, klasėje.
- Standartizuotas mokinių pasiekimų patikrinimas.
- Mokymo priemonių pasirinkimas, jų kokybė.
- Ugdymo organizavimo galimybės.
- Mokinių, mokytojų motyvacija.
- **Mokinių pasiekimų gerinimas.**

MOKYTOJAS, MOKYKLOS VADOVAS

- **Kaip vertinti mokinių pasiekimus?** (pvz. Kaip apibendrinti mokinio pasiekimus pusmečio pabaigoje ?)
- **Kaip pildyti dokumentus?** (pvz. Ką ir kaip rašyti el. dienyne?)
- **Ar/kaip turime rašyti ilgalaikius planus?** (pvz. Ar galime pateikti „Šok“ serijos vadovėlio planą, kaip savo ?)
- **Ar galime jungti pamokas?** (pvz. dvi lietuvių kalbos pamokas ?)
- **Ar man, mokytojui, privalu „saugoti“ mokinius per pertraukas, dalyvauti mokyklos renginiuose ir pan.?**
- **Ar man už tai apmokės?**
- **Kaip naudoti mokinio nuožiūra skirstomas valandas?**
- **Ar/kodėl turime/privalome atlikti standartizuotus testus?**

TĖVAI

- **Ko mokiniai turėtų išmokti, pasiekti?** (pvz. Ar turi mokėti rašyti jau pirmo pusmečio pabaigoje?)
- **Kaip vertinamas mokinys, jo mokymosi rezultatai?** (pvz. Kodėl nerašo pažymių? Kodėl duodama tiek daug testų ir kontrolinių?)
- **Kaip reguliuojami mokinių mokymosi krūviai ?** (pvz. Kiek/ar galima skirti namų darbų? Kodėl vaikas tiek daug privalo mokytis namuose?)
- **Kaip išigyjamos mokymo priemonės?** (pvz. Ar/kodėl tokias turim pirkti pratybas?)
- **Ką daryti, kad vaikas mokytųsi geriau?** (pvz. Ar aš, mama, turiu mokyti matematikos? Ką daryti, nes per vasarą vaikui nepavyko įveikti spragų?)

SAVIVALDYBĖS

- Ar bus privalomi centralizuoti testai?
- Ar neturėtume grįžti prie vertinimo balais?
- Kaip matuoti pradinių klasių mokinių pasiekimus lygmenimis?
- Kaip taikyti vieną ar kitą BUP nuostatą/punktą?

PASIEKIMŲ VERTINIMAS

- Pradinio ugdymo samprata (2003 m.).
- Pasiekimų vertiniamis grindžiamas **individualios pažangos (idiografiniu) vertinimo principu**.
- **Jo esmė** – lyginant esamus mokinio pasiekimus su ankstesniais stebima ir vertinama daroma pažanga.

Esminis klausimas – Kaip tą padaryti?

- Orientyras - **Bendrosios programos**.
- **Labai svarbu vertinimo kriterijai**.

VERTINIMO YPATUMAI

- **BUP (2013-2015 m.)** IV skyriuje reglamentuotas /**detalizuotas mokinių pasiekimų vertinimas.**
- **Mokykloje susitariama dėl vertinimo metodikos:**
- **Formuojamasis** (dažniausiai žodžiu, prireikus – komentaras raštu po atliktų darbų). Jo esmė ne tik informuoti mokinių apie tai kaip jam sekasi, bet ir „kreipti“ jį tolimesnio mokymosi, geresnių rezultatų link, nurodant kaip tai padaryti.
- **Diagnostinis.** Pasitelkiant vertinimo/matavimo instrumentus (testas, kontrolinis darbas, vaiko kūrybinis darbas ir pan.) nustatoma per tam tikrą laikotarpį padaryta pažanga/pasiekimai. Pagal gautą informaciją keliami ugdymo tikslai, numatomos priemonės, kaip jų pasiekti.
- **Apibendrinamasis.** Pasiekimai apibendrinami ugdymosi laikotarpio pabaigoje orientuojantis į BP, nustatomas pasiekimų lygmuo.

IŠLIEKA PROBLEMOS

- **Formuojamasis** vertinimas tam tikrais atvejais vis dar traktuojamas kaip pagyrimas, paskatinimas. Didžiausias dėmesys skiriamas motyvacijai, bet ne vertinimui.

Tipinis pavyzdys - įrašas prie darbo - „Šaunuolis!“ ar ženklai

Ar tai padeda mokiniui suprasti, ką jis išmoko, ko - ne?

- **Diagnostinis vertinimas.** Labai svarbu aiškių vertinimo kriterijų numatymas, jų aptarimas su mokiniais, rezultatų aptarimas su mokiniais (ar/ir tėvais), diagnostinės informacijos panaudojimas tolesnio mokymo planavime.
- **Apibendrinamasis.** Apibendrinami ugdymosi laikotarpio mokymosi rezultatai. Vis dar sulaukiama įvairių interpretacijų: lygiai rašomi prie diagnostinių darbų ar el. dienynuose, bandoma „išvesti“ metinį lygmenį...

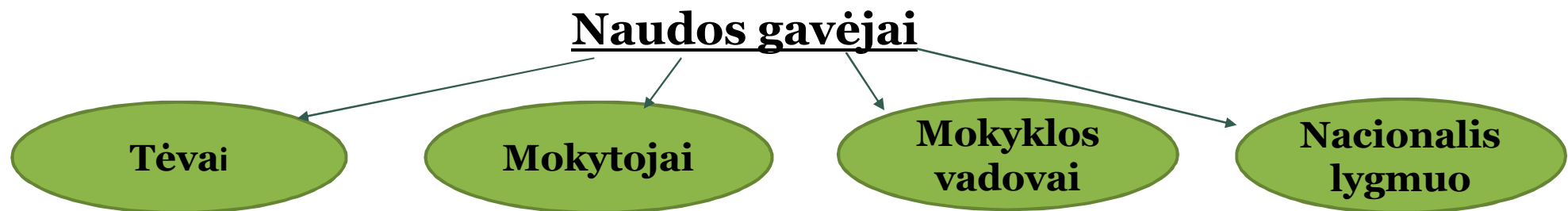
STANDARTIZUOTAS VERTINIAMS

NEC 2009- 2015 m. vykdomo **nacionalinio projekto** „Standartizuotų mokinių pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo įrankių bendrojo lavinimo mokyklos kūrimas“ **produktai - standartizuotos programos, užduotys ir testai.**

KODĖL STANDARTIZUOTI ĮRANKIAI?

- **Nacionaliniai šių iniciatyvų tikslai:**
- Gerinti mokyklų, mokytojų **gebėjimus įvertinti mokinių pasiekimus. Užtikrinamas vertinimo objektyvumas**, parengiami patikimi vertinimo kriterijai, susieti su nacionalinėmis programomis.
- Užtikrinti geresnį ugdymo proceso grįžtamąjį ryšį, **gauti patikimų duomenų apie mokinių mokymosi rezultatus.**
- Tiksliau **įvertinti mokytojo ir mokyklos darbo efektyvumą.**
- **Sudaryti galimybę pasilyginti** su kitomis mokyklomis, savivaldybės, šalies mastu.

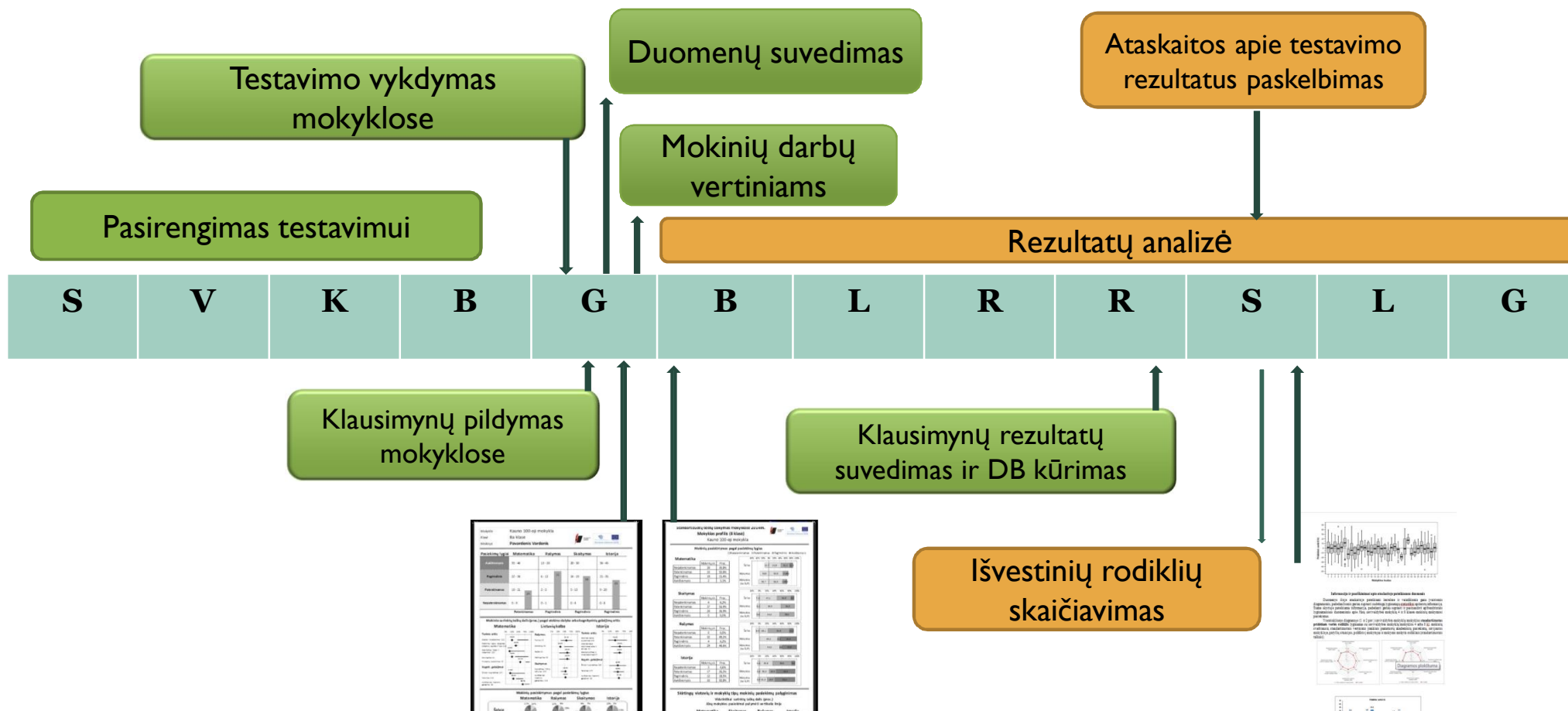
STANDARTIZUOTŲ INSTRUMENTŲ ESMĖ

- **Programos – kriteriniai mokinių pasiekimų aprašai.**
- Sukurta **kriterinio mokinių pasiekimų vertinimo metodika** ir, remiantis ekspertiniais bei empiriniais metodais, derinant su Bendrosiomis programomis, **užfiksuoti kriteriniai 4 ir 8 klasių skaitymo, rašymo ir matematikos ugdymo sričių pasiekimų lygiai: *patenkinamas, pagrindinis ir aukštesnysis*.**
- Šie pasiekimų lygiai naudojami ir nacionaliniuose mokinių pasiekimų tyrimuose.
- **Testai/užduotys** – iliustruojančios aprašytus mokinių pasiekimų lygius.
- Empyriškai pagrįstas užduočių sunkumas.

ANKSTYVASIS DIAGNOSTINIS VERTINIMAS, 2 KLASĖ

- Mokymosi pasiekimų **ankstyvasis diagnostinis vertinimas – 2 klasės mokinių vertinimas**, siekiant **diagnozuoti mokinių pasiekimus bei jų spragas** baigus antrą klasę, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą įveikiant sunkumus.
- Esminis ankstyvojo diagnostinio vertinimo **tikslas** - mokymosi sunkumų, problemų ir nesėkmių **prevencija**.
- 2 klasės mokinių diagnostinio vertinimo įrankis apims **lietuvių kalbos** (skaitymas, rašymas, kalbėjimas?), **matematikos** sritis.
- 2014 m. išbandymai vyks tik pilotinėse projekto mokyklose (10 mokyklų)

STANDARTIZUOTŲ TESTŲ PANAUDOJIMO VEIKLŲ CIKLAS MOKYKLOJE

TESTŲ PANAUDOJIMAS MOKYKLOSE:

(IŠ MOKYKLŲ PARAIŠKU)

Nauda mokiniui, mokytojui:

- Gauti grįžtamąjį ryšį, kuris **padėtų mokiniams** įsivertinti ugdymosi pasiekimus, o **mokytojams**, remiantis gautais rezultatais, **tobulinti savo darbą**.
- Išsiaiškinti mokinių bendruosius gebėjimus ir kompetencijas (žinios ir supratimas, žinių taikymas ir aukštesnieji mąstymo gebėjimai).
- Patikimai įsivertinti mokinių pasiekimus ir daromą pažangą.

Mokyklai:

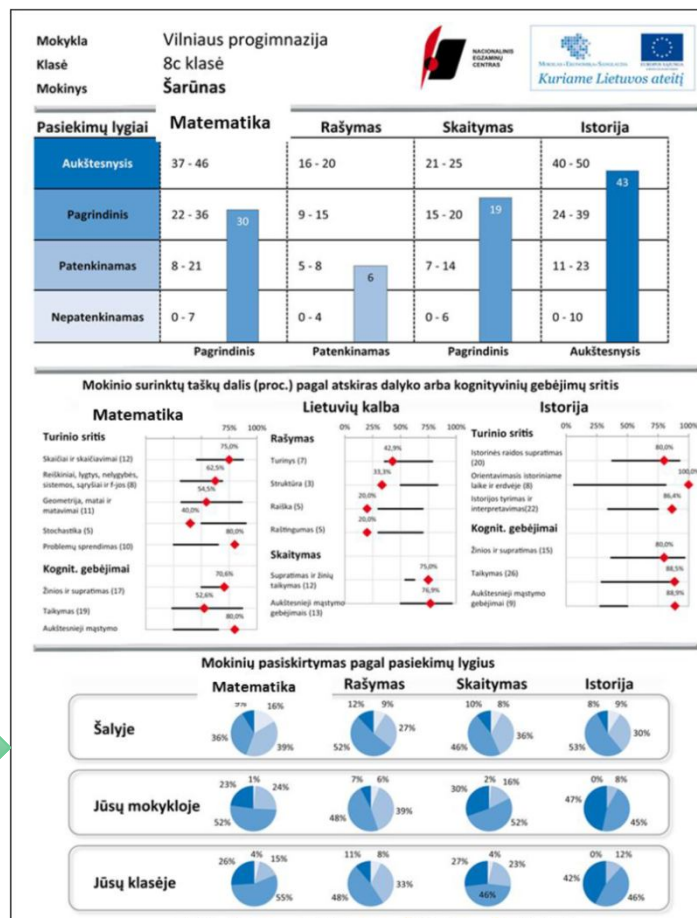
- **Įvertinti** mokinių pasiruošimą aukštesnei ugdymo(si) pakopai. Įvertinti mokinių, baigiančių pradinio ir pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro, paiekimus pagal lygmenis.
- **Nustatyti problemas** ir numatyti **pagalbos priemones**.
- **Vykdyti stebėseną** mokytojų darbo, kiekvieno mokinio pažangos.
- **Palyginti** savo gimnazijos mokinių ugdymosi rezultatus su šalies mokinių pasiekimais.

ATASKAITOS - INFORMACIJA MOKINIAMS, MOKYTOJAMS, MOKYKLOMS, JŲ STEIGĖJAMS

Standartizuoti testai leidžia nustatyti objektyvų mokinio pasiekimų lygį. Vertinat, mokinio darbo nereikia lyginti su kitų mokinių darbais (**kriterinis vertinimas**)

Testo rezultatai teikia nemažai **diagnostinio** pobūdžio informacijos

Galima **palyginti** ne tik mokinių pasiekimus toje pačioje mokykloje ir tais pačiais metais, bet ir mokinių pasiekimus tarp mokyklų ir **tarp skirtingų metų**. Esant poreikiui, galima taip pat gana tiksliai **įvertinti mokinio vietą tarp kitų tos klasės mokinių Lietuvoje**

PASIEKIMŲ/ UGDYMO KOKYBĖS VERTINIMO/UŽTIKRINIMO SISTEMA

Mokytojas
(diagnostiniai
instrumentai)

Mokykla
(apibendrintas
mokyklos mokinių
pasiekimų
vertinimas, vidaus,
išorės auditas)

**Nacionalinis
lygmuo**
(nacionaliniai,
tarptautiniai mokinių
pasiekimų tyrimai,
išorės auditas,
standartizuoti testai)

Steigėjas
(apibendrintas,
mokyklos, visų
savivaldybės
mokyklų
vertinimas)

UGDYMO KOKYBEI GERINTI - UGDYMO ORGANIZAVIMO GALIMYBĖS (BUP 2013-2015)

- Pradinio ugdymo programos įgyvendinimas aprašytas išskiriant **tris ugdymo organizavimo aspektus**:
  - **ugdymo programai skiriamą laiką;**
  - **ugdymo turinio formavimą;**
  - **ugdymo organizavimo formas;**
- Siekiama sudaryti galimybės mokykloms lanksčiau modeliuoti ugdymo turinį ir procesą, siekiant aukštesnės ugdymo kokybės/geresnių mokinių pasiekimų.

PRADINIO UGDYMO PROGRAMAI SKIRIAMŲ UGDYMO VALANDŲ PASKIRSTYMO GALIMYBĖS

21. Atsižvelgiant į mokinių ugdymosi poreikius ir galimybes mokykla **gali pasirinkti įvairius ugdymo valandų paskirstymo variantus**. Ugdymo valandos Bendrajai programai įgyvendinti **gali būti paskirstomos taip**:

- 21.1. skiriant ugdymo dalykui konkrečiai klasei reikalingą ugdymo laiką;
- paskirstant ketveriems metams ugdymo dalyko programai skiriamas ugdymo valandas;
- per keturis metus užtikrinant 20 punkte ugdymo dalykui numatytą bendrą ugdymo valandų skaičių;

Horizontalus laiko paskirstymas

Pvz. Savaitės ugdymo valandų perskirstymas

Ugdymo dalykai	1 kl.	2 kl.	3 kl.	4 kl.	Iš viso.
Lietuvių kalba	8	8	6	7	29
Dorinis ugdymas	1	0	2	1	4
Matematika	4	4	5	5	18

PRADINIO UGDYMO PROGRAMAI SKIRIAMŲ UGDYMO VALANDŲ PASKIRSTYMO GALIMYBĖS

- **21.2. perskirstant ugdymo dalykams klasei vieneriems metams skiriamą ugdymo valandų skaičių**, išlaikant bendrą pradinio ugdymo programos koncentrai (per dvejus metus) skiriamą ugdymo laiką:

Vertikalus laiko paskirstymas

- **22.3. skiriant fiksuotą ugdymo valandų skaičių per savaitę** pradinio ugdymo programai įgyvendinti, kai ugdomosios veiklos trukmė 35 min., 2-4 klasėse- 45 min.(22.3 punkto lentelė).

Tradicinis laiko paskirstymas

UGDYMO ORGANIZAVIMO FORMŲ ĮVAIROVĖ

- Numatomos **įvairios ugdymo organizavimo formos** (ne vien pamoka).
- 30. Ugdymo procesas gali būti organizuojamas pamoka **ir kitomis ugdymo organizavimo formomis:**
- 31.2. Ugdymo procesą **organizuojant projekto, didaktinio žaidimo, kūrybinio darbo ar kt. formomis:**
- 31.2.1. ugdymo **procesas gali būti skirstomas į įvairios trukmės periodus.**
- 31.2.2. ugdomoji veikla (formaliojo ir neformaliojo švietimo) per dieną turėtų būti **ne ilgesnė nei 6 ugdymo valandos per dieną**. Į šį laiką neįskaičiuojamas pailgintos dienos grupės veiklai organizuoti skirtas laikas;

MOKYKLOS DOKUMENTŲ RENGIMAS/PILDYMAS

Mokyklos ugdymo planas. Rengia grupė, derinama su mokyklos taryba (kur ir tėvai).

Ilgalaikiai ugdymo planai.

Pradinio ugdymo dienyne (el. taip pat) pildoma:

- Mokinių lankomumas.
- Savaitės mokymosi pasiekimai.
- Mokinių pasiekimų suvertinė.

El. dienyne privaloma pildyti skiltis, kurios yra 2011 m. gruodžio 21 d. įsakymu patvirtintoje formoje ir taip, kaip nurodyta pastabose.

UŽDUOTIS GRUPĖSE

- *Ką reikia daryti, kad problemos būtų išspręstos?*